

Essunga kommun

Fördjupning av översiktsplanen för Jonslund, Fåglum och Lekåsa Samrådsredogörelse

Datum: 2026-02-17

Diarienummer: KS 2025/236.

Hur samrådet har genomförts

Den fördjupade översiktsplanen för Jonslund, Fåglum och Lekåsa var på samråd under perioden 2025-06-11 till 2025-09-22.

Information om samrådet publicerades i lokaltidningen. Det gick även ut information i sociala medier. Tre samrådsmöten hölls i augusti 2025, ett vardera i Jonslund, Fåglum och Lekåsa. Anteckningar fördes i samband med dessa möten.

Essunga kommun tackar för engagemanget och alla synpunkter, frågor och konstruktiva förslag som lyfts på samrådsmöten och skickats in. Detta har gett ett gott stöd i det fortsatta arbetet med fördjupningen av översiktsplanen för de tre orterna.

Sammanfattning av synpunkter samt ställningstagande

Totalt 23 yttranden inkom under samrådet varav nio från statliga och regionala myndigheter och organ, två från grannkommunerna, ett från näringslivet samt 11 från invånare i kommunen.

Två synpunkter återkommer bland yttrandena. Den första återkommande synpunkten är trafiksituationen och säkerheten på vägarna genom Jonslund och Fåglum. Den andra är att föreslagna verksamhetsområden V1 och V2 är olämpliga då de tar jordbruksmark i anspråk och att Lekåsa by riskerar att drabbas av fler transporter med ökade utsläpp till luft och bullerpåverkan till följd.

Essunga kommun

Ändringar sedan samrådet

Nedanstående punkter sammanfattar mer omfattande justeringar av planen som genomförts inför granskning. Utöver nedanstående har även redaktionella ändringar och förtydliganden gjorts i handlingen.

Generellt

- Förtydliganden görs för att visa hur den fördjupade översiktsplanen förhåller sig till den kommuntäckande översiktsplanen.
- Plangränsen justeras något för att anpassas efter de förändringar som gjorts i respektive ort.
- Grönblåstråk längs vattendrag markeras i mark- och vattenanvändningskartan för att skydda och bevara strandzoner utifrån vattenkvalitet, naturvärden, friluftsliv och risker kopplade till erosion, skred och översvämning. Dessa benämns klimatanpassningsytor.
- Rekreativa grönstråk förtydligas.
- Förtydliganden kopplat till hur kommunen ska verka för att uppfylla gällande miljö kvalitetsnormer för vatten.
- Förtydliganden kopplat till risker för utredningsområden och befintlig bebyggelse till följd av ett förändrat klimat.
- En övergripande strategi formuleras för hur kommunen planerar att hantera trafiksituationen i Jonslund och Fåglum.

Jonslund

- Utredningsområde för bostäder B2 utgår.
- Utredningsområde för bostäder B4 föreslås byggas ut först på längre sikt.
- Utredningsområde för bostäder B5 utgår.
- Utredningsområde för bostäder B7 utökas söderut och prioriteras upp i utvecklingsordningen.
- Område markerad som befintligt verksamhetsområde justeras så att området följer befintlig detaljplanegräns.
- En första övergripande trafikstrategi formuleras för orten.

Fåglum

- Utredningsområde för bostäder B8 utgår.
- B9 och B10 kvarstår men justeras för att ett tillräckligt stort avstånd ska hållas till vattendraget och på så sätt säkerställa lämpligheten.

Essunga kommun

- Syftet med föreslagen mötesplats förtydligas i mark- och vattenanvändningskartan genom att området inkorporeras i grönstrukturen kring Nossan för att symbolisera att ytan ska fungera som en mångfunktionell och klimatanpassningsyta.

Lekåsa

- Utredningsområde för bostäder på sikt, B13, justeras.
- Föreslaget utvecklingsområde för verksamheter, V2 utgår.
- En fortsättning på föreslaget utvecklingsområde för verksamheter, V1, planeras norrut på sikt.
- En grön skyddande zon på cirka 50 meter reserveras mellan V1 och befintliga bostäder i öster med syfte att skydda mot bullerstörningar samt fungera som en yta för dagvattenhantering och utjämningsmagasin vid kraftigt skyfall.

Inkomna synpunkter och kommentarer

Nedan redovisas inkomna yttranden från myndigheter, kommuner, andra organisationer samt från enskilda tillsammans med kommentarer om bemötanden från kommunen. Vissa yttranden har sammanfattats och förenklats i sin redovisning

Personnamn anges inte. Synpunkterna återfinns i sin helhet i bilagor till samrådsredogörelsen.

Essunga kommun

STATLIGA OCH REGIONALA MYNDIGHETER OCH ORGAN

Länsstyrelsen Västra Götalands län

Länsstyrelsen ska enligt 3 kap. 10§ plan- och bygglagen (PBL) vid samråd om översiktsplan särskilt:

- ta till vara och samordna statens intressen,
- ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. PBL som hänsyn bör tas till vid beslut om mark- och vattenanvändningen,
- verka för att riksintressen tillgodoses – 3 och 4 kap. miljöbalken (MB), att miljö kvalitetsnormer (MKN) enligt 5 kap. MB följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) är förenlig med 7 kap. 18 h § första stycket miljöbalken,
- verka för att mellankommunala frågor samordnas på lämpligt sätt samt
- verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen ska dessutom ge råd i övrigt om tillämpningen av bestämmelserna i PBL, om det behövs från allmän synpunkt. I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till översiktsplan från berörda myndigheter.

Samlad bedömning

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny fördjupad översiktsplan för Jonslund, Fåglum och Lekåsa. Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att planförslaget ger en god vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Kommunen behöver dock arbeta vidare med ett antal frågor kopplat till prövningsgrunderna enligt våra synpunkter nedan. Länsstyrelsen lämnar också ett antal råd utifrån tillämpning av PBL som kommunen rekommenderas att beakta i den kommande planeringen.

Länsstyrelsen bedömer att berörda riksintressen tillgodoses.

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget medverkar till att MKN luft enligt 5 kap. MB följs. Däremot befaras att planförslaget äventyrar möjligheten att följa MKN vatten enligt samma kapitel.

Planförslaget föreslår ingen landsbygdsutveckling i strandnära läge.

Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

Utifrån nu kända förutsättningar kan Länsstyrelsen inte utesluta att det som föreslås i planen medför sådana problem avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor,

Essunga kommun

översvämning och erosion att det i ett senare planeringsskede kan ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Det gäller främst risk för ras och skred, översvämning till följd av skyfall samt risk för olycka kopplat till transporter av farligt gods.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

Vatten

Det är positivt att kommunen i sin samrådshandling uppmärksammar flera viktiga vattenförekomster såsom Viskebäcken, Dänningen, Nossan (Fåglum till Krokatorp och öst Fåglum) samt grundvattenförekomsten Jonselund. Dessa är alla klassade till måttlig ekologisk status och/eller uppnår ej god kemisk status enligt VISS. Det är därmed av vikt att planförslaget på ett tydligt sätt redovisar hur påverkan från framtida markanvändning och exploatering ska undvikas eller minimeras – särskilt i närheten av vattendrag och grundvattenberoende naturmiljöer.

Förslaget omfattar flera vattenförekomster där morfologi är en utslagsgivande kvalitetsfaktor för ekologisk status, bland annat Viskebäcken, Dänningen och Nossan – öst Fåglum. Dessa har idag måttlig eller otillfredsställande status, bland annat till följd av påverkad strandzon, rensning och kanalisering.

Kommunen pekar samtidigt ut exploateringsområden i direkt anslutning till dessa vattendrag, vilket riskerar att förhindra återställning av kantzoner och därmed försämra morfologiskt tillstånd ytterligare.

Enligt gällande praxis (t.ex. Ragnsellsdomen) aktualiseras försämringsförbudet när statusen i en kvalitetsfaktor riskerar att försämrats. Eftersom morfologi är en sådan faktor i de aktuella vattenförekomsterna, behöver kommunen i detta skede redovisa hur påverkan på strandzon och naturliga strukturer ska undvikas.

För att inte riskera att försämringsförbudet aktualiseras behöver kommunen:

Tydligare beskriva koppling till kvalitetsfaktorer i VISS: Kommunen nämner att kvalitetsfaktorer som påväxtkiselalger, fisk och näringsämnen är utslagsgivande, men redovisar inte tillräckligt tydligt hur framtida markanvändning förhåller sig till dessa faktorer på ett systematiskt sätt. Det är särskilt viktigt eftersom flera av vattenförekomsterna lider av övergödning, bristande konnektivitet och otillfredsställande morfologi.

Skydda områden nära vattendrag från vidare exploatering: Det finns en diskrepans mellan planens ambition att värna vattenförekomsterna ur ett ekosystemtjänst- och klimatperspektiv, och att man samtidigt pekar ut exploatering i närheten av dessa vattendrag. Detta riskerar att urholka skyddet i praktiken. Kommunen bör ta tillfället i akt att skapa fler skyddade grönområden och återskapa kantzoner i direkt anslutning till vattendragen för att minska påverkan på morfologi och näringsbelastning samt stärka möjligheten att uppnå god status. Exploatering i direkt anslutning till vattendrag med dålig morfologi bör undvikas.

Motivera sin bedömning av att miljö kvalitetsnormer följs: Kommunen bedömer att planförslaget inte motverkar uppnåendet av miljö kvalitetsnormerna. Det bör dock förtydligas hur bedömningen

Essunga kommun

gjorts, särskilt i relation till försämringsförbudet. Det är inte nödvändigt att visa att ingen påverkan alls kan ske – men det krävs att det inte sker någon faktisk försämring. Detta följer av gällande praxis, som tydliggör att försämring inte får ske i någon enskild kvalitetsfaktor inom en vattenförekomst. Kommunen behöver i detta skede redovisa hur de tänker säkerställa att ändringsförslagets intentioner inte riskerar att försämma någon del av ”vattenkvaliteten” – exempelvis genom att säkerställa tillräckligt skydd mot övergödning, morfologisk påverkan och förändringar i konnektivitet.

Förtydliga och visualisera dagvattenhantering: Kommunen lyfter fram dagvattenhantering och möjligheten till ekologiska lösningar. Det är bra att grönstrukturens funktion för fördröjning och infiltration lyfts, men konkreta ytor och funktioner för dagvattenhantering bör redovisas i kartunderlag, särskilt i anslutning till känsliga vattendrag. I nuläget nämns behovet av dagvattenutredningar först i samband med detaljplan, vilket innebär att det saknas en strategisk helhetsbild i planförslaget för dagvattenpåverkan.

Med bakgrund av ovanstående är det positivt att kommunen lyfter om MKN – vatten som en fråga med behov av mellankommunal samordning. Länsstyrelsen delar den bedömningen och rekommenderar att en dialog påbörjas med de kommuner där ni har ett delat ansvar för vattenförekomster.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Kommunen utvecklar avsnittet om MKN och planen kompletteras med ett resonemang kring hur vald markanvändning i kombination med bland annat en bra dagvattenhantering kan bidra till att förbättra miljökvalitetsnormerna.

Vidare reserveras grönbåstråk längs vattendrag i mark- och vattenanvändningskartan för att skydda och bevara kantzoner utifrån vattenkvalitet, biologisk mångfald och klimatanpassning. På detta sätt lyfter planen möjligheten till ekologiska lösningar och grönstrukturens funktion för fördröjning och infiltration. Att freda kantzoner minskar även påverkan på morfologi och näringsbelastning och stärker på så sätt möjligheten att uppnå god status i vattendragen, detta formuleras och lyfts som rekommendationer i planen.

Mellankommunal samordning

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som berör andra kommuner samordnas på lämpligt sätt.

Hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion

Utifrån nu kända förutsättningar kan Länsstyrelsen inte utesluta att det som föreslås i planen medför sådana problem avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning och erosion att det i ett senare planeringsskede kan ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Det gäller främst översvämning till följd av skyfall, risk för ras och skred samt risk för olycka med transporter av farligt gods.

Essunga kommun

Kommunen presenterar ett underlag där man lagt vikt vid att arbeta in och reservera mark för klimatanpassningsåtgärder, däribland i översvämningsytor, vilket är positivt för att skapa en robusthet i utvecklingen av aktuella tätorter.

Länsstyrelsen bedömer att föreslagen exploatering kan vara lämplig men delar samtidigt kommunens bedömning att ett mer detaljerat underlag krävs i senare skede vad gäller risken för översvämning, risk för ras och skred samt risken för olyckor med transport av farligt gods för att bedöma den platspecifika riskbilden och dess påverkan på föreslagen markanvändning.

Översvämning

Kommunen föreslår ett antal utvecklingsområden i Lekåsa med konstaterad översvämningsproblematik. Två av utvecklingsområdena ligger dikt an till E20 som är av riksintresse för kommunikationer men lågpunkter finns även i anslutning till befintlig och föreslagen bostadsbebyggelse. Länsstyrelsen anser att kommunen mer ingående behöver utveckla planförslagets vägledning för ta ett helhetsgrepp kring översvämningsfrågan och hur den ska hanteras inom området.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Kommunen kompletterar planförslagets genom att ta ett tydligare grepp kring översvämningsfrågan. Exempelvis föreslås ett område intill V1 i Lekåsa med syfte att användas som en mångfunktionell yta som kan ta hand om vatten vid skyfall.

Område V2 stryks.

Områden i närheten av vattendrag i Jonslund och Fåglum justeras så att avståndet till strandzonen blir större.

Markens stabilitet

I beredningen av ärendet har SGI lämnat yttrande, daterat 2025-08-20. Länsstyrelsen delar SGI:s bedömning och uppmuntrar kommunen att ta del av yttrandet i dess helhet. Nedan återges valda delar av SGI:s yttrande.

Kommunen har identifierat riskområden och beskriver möjliga åtgärder som erosionsskydd, eventuella behov av framtida stabilitetsutredningar eller exploatering utöver de aktuella områdena på ett bra sätt. Även beskrivningen av framtida risker på grund av klimatförändringar är tydlig.

Det saknas en beskrivning av vilka risker avseende ras, skred och erosion som finns för befintlig bebyggelse samt hur kommunen arbetar med frågan.

Det finns befintliga bostäder längs med vattendrag i Fåglum och Jonslund där SGI, med stöd av Länsstyrelsen, ser ett behov av vidare utredning avseende risken för släntstabilitet och erosion.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkten.

Essunga kommun

I planen reserveras klimatanpassningsområden intill vattendragen i Fåglum och Jonslund för att bland annat värna kantzoner och dess växtlighet, som bidrar till att minska risken för skred och erosion. Inom dessa områden kan skydd mot ras, skred och erosion bli aktuellt.

Inför granskning justeras utredningsområdena för att hålla ett ännu större avstånd till vattendragen för att på så sätt inte belasta kantzoner.

En övergripande rekommendation tillförs handlingen som anger att ”Befintlig bebyggelse som ligger inom riskområden för ras, skred eller erosion bör inventeras och vid behov utredas vidare med avseende på risk för släntstabilitet och erosion.”

Fåglum

Länsstyrelsen och SGI delar kommunens beskrivning om risk för skred i finkornig jordart och erosion i området för centrumutveckling och område B8. Även områden B9, B10 samt befintlig bebyggelse längs vattendraget i norra delen av Fåglum kan behöva kontrolleras avseende stabilitet i jord. Dessa områden är inte utpekade i de kartlager som anger att det finns förutsättningar för skred eller erosionsbenägenhet i kartvisningstjänsten för ras skred och erosion, men SGI bedömer av satellitbilderna som att det kan vara skredärr längs vattendraget i områdena B9 och B10. Eventuellt pågående erosion kan försämra stabilitetsförhållanden på sikt. Om det redan är utfört erosionsskydd här bör det komma fram tydligt i planbeskrivningen att det finns ett erosionsskydd samt vem som ansvarar för att förvalta det.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkten.

Område B8 stryks.

Område B9 och B10 ligger i samrådsförslaget på ett avstånd om 30 meter från vattendraget. Inför granskning justeras utredningsområdena för att hålla ett ännu större avstånd till vattendraget för att på så sätt inte belasta dess kantzoner. Ett område för klimatanpassning läggs intill vattendraget för att värna kantzoner och dess växtlighet som bidrar till att minska risken för skred och erosion.

Kommunen saknar uppgifter om eventuellt erosionsskydd i Dänningen.

Risk för olycka

Länsstyrelsen noterar att redovisat markanspråk för befintligt verksamhetsområde i Jonslund för fastigheterna Stora Flöttorp 3:1, 6:1 samt 1:24 med flera (Dahréntråd AB) är större än gällande detaljplan (Del av Flöttorp 3:1 m.fl., 1975).

Länsstyrelsen anser att kommunen antingen ska justera så att verksamhetsområdets avgränsning stämmer överens med gällande detaljplan eller redovisa marken utanför gällande detaljplan som förslag till ny markanvändning och en utökning av verksamhetsområdet.

Om kommunen föreslår en utökning av befintligt verksamhetsområde kan inte Länsstyrelsen utesluta att förslaget blir olämpligt utifrån prövningsgrunden hälsa och säkerhet.

Kommentar:

Essunga kommun

Kommunen noterar synpunkten. Kommunen justerar befintligt verksamhetsområde i Jonslund efter detaljplanens gräns. Ingen utökning av verksamhetsområdet var eller är planerad.

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter - övriga allmänna intressen

Befolkning, bebyggelse och boende

Länsstyrelsen anser att planförslaget övergripande har väl genomarbetade och välavvägda strategier för föreslagen utveckling och dess genomförande. Kommunen lyfter flera viktiga planfrågor som återkommande hanteras utifrån olika perspektiv, vilket skapar en tydlighet i kommunens planeringsinriktning och ger god vägledning inför kommande planeringsskeden.

Länsstyrelsen anser dock att en det finns en diskrepans mellan planförslagets målsättning och föreslagen markanvändning när det gäller hur kommunens befolkningsmål har fått genomslag i planeringen. Vi tolkar planförslaget som att kommunens befolkningsmål, att växa med 83 personer om året i 20 år framåt, i flera avgörande aspekter har varit styrande i utformningen av planförslaget. Exempelvis dimensionering av bostadsbehovet. Men ambitionen att öka antalet invånare i kommunen är endast beskrivet som ett delmål med svag koppling till planens övergripande mål – *Orterna där livet är enkelt*. I det övergripande målet berörs endast bostäder utifrån perspektivet att möjliggöra ett *bredare utbud* av bostäder.

Länsstyrelsen anser att kommunen med fördel kan arbeta vidare på att stärka den röda tråden mellan planförslagets målsättning och föreslagen markanvändning.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkten. Planen justeras till att innehålla färre utredningsområden för bostäder.

Grön- och blåstrukturer

Kommunen har arbetat främst utifrån de värden som grön- och blå infrastruktur kan ge för boende och besökande. Det framgår på ett bra sätt i underlaget och med tydliga övergripande rekommendationer.

Länsstyrelsen saknar dock analyser och bedömningar om möjligheten för andra arter att vistas och spridas i landskapet. Vi anser att det är en grundläggande aspekt i den grön-blåa infrastrukturens planeringen.

Även om planen tidigt nämner hänsyn till blå och gröna stråk, så saknas en tydlig uppföljning av hur stråken hanteras i den fortsatta planeringen. Det vore önskvärt att stråken markeras tydligt i kartunderlagen och knyts till funktioner som till exempel skydds-zoner, multifunktionella grönområden eller ekologiska kantzoner för att bevara biologisk mångfald och minska risken för försämring av vattenkvaliteten.

Befintligt underlag som kommunen tagit fram är en god start (ekosystemtjänstanalys och naturvärdesinventeringen).

Essunga kommun

Länsstyrelsen vill även tipsa kommunen om att ta stöd av underlaget som finns via Länsstyrelsens hemsida för att stärka underlaget i planförslaget samt Naturvårdsverkets vägledningar.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkten. Grönblåstråk längs vattendrag reserveras i mark- och vattenanvändningskartan för att skydda och bevara kantzoner utifrån vattenkvalitet, biologisk mångfald, friluftsliv och risker kopplade till ras, skred, erosion och översvämning. Rekreativa grönstråk förtydligas.

Infrastruktur och transporter

I beredningen av ärendet har Länsstyrelsen begärt yttrande av Trafikverket, yttrandet daterat 2025-08-21.

Länsstyrelsen delar Trafikverkets synpunkter gällande behovet av att kommunen tar fram en trafikstrategi för att hantera dagens och framtidens utmaningar kopplat mobilitet.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkten. Se bemötande under Trafikverkets yttrande.

Kulturmiljövård

Det är positivt att kommunen så tydligt och med koppling till nationella mål och politikområdet gestaltad livsmiljö åberopar platsernas historia och kulturhistoriska värden för Fåglum och Lekåsa.

Kommunen saknar i dagsläget uppdaterade och relevanta kulturhistoriska planeringsunderlag. Länsstyrelsen uppmantrar därför kommunen att ta fram sådant, som vägledning i det fortsatta planarbetet. Länsstyrelsen kan lämna bidrag för del av kostnaden för sådant arbete.

Kommunen har i plansammanhang skyldighet att hantera kulturvärden. Där riksintresse för kulturmiljövården inte finns ska ändå det allmänna intresset och hänsyn/anpassning till platsers kulturvärden i landskap och bebyggelse hanteras. Länsstyrelsen ställer sig tvekan till föreslagna utvecklingsområdena B13 och V2 i Lekåsa.

Generellt i alla områden kan arkeologisk utredning samt prövning enligt kulturmiljölagen krävas innan områdena exploateras.

Verksamhetsområdet V2 placeras på öppen mark i anslutning till den gamla bytomten, hembygdsgården och fornlämningar. Verksamheter på denna plats riskerar att bryta historiska samband och förståelsen för byns utveckling.

Länsstyrelsen bedömer att området är olämpligt att exploatera med hänsyn till fornlämning och fornlämningslandskap. Här finns flertalet gravfält och gårdstomter som klassas som fornlämningar.

Området B13 riskerar att bygga ihop bebyggelsen runt kyrkan/kyrkplatsen med bybildningen västerut och på så vis påverka läsbarheten av Lekåsas utveckling på ett negativt sätt.

Essunga kommun

Länsstyrelsen uppmuntrar därför kommunen att låta ta fram ett analyserande kulturmiljöunderlag, som föreslår lämpliga platser för nya utvecklingsområden och eventuellt rekommendationer för ny bebyggelses struktur, utbredning och utformning. Detta är en väsentlig del i vad en översiktsplan bör hantera och bör av tydlighetsskäl inte hänskjutas till detaljplaneskedet.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Kommunen delar Länsstyrelsens synpunkt om att kommunen saknar uppdaterade kulturhistoriska planeringsunderlag. Ett kulturhistoriskt planeringsunderlag finns dock inte med i budgeten för 2026.

Utredningsområdena V2 och B13 i Lekåsa stryks.

Naturmiljö och områdesskydd

Strandskydd

Kommunens förslag till centrumutveckling i Fåglum berörs av strandskydd från Nossan.

Här efterlyser Länsstyrelsen en mer detaljerad redovisning av de åtgärder som planeras inom strandskyddat område, med ett resonemang om hur strandskyddet avses att hanteras. Då kommunen anger att det är lämpligast med en mångfunktionell yta med översvämningsbar parkmiljö och mötesplats, förespråkar Länsstyrelsen att kommunen inte planerar för att upphäva strandskyddet. Om kommunen har som intention att upphäva strandskyddet behöver det i planförslaget framgå vilket eller vilka särskilda skäl som åberopas.

Avser kommunen att upphäva strandskyddet med särskilt skäl enligt 7 kap. 18 § punkt 5 (MB) vill Länsstyrelsen här påminna om att vid motiveringen krävs en lokalisering utredning där det framgår vilka områden som kan tillgodose åtgärden eller inte, utanför eller inom strandskyddat område.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkten. Kommunen ändrar markanvändningen för den utpekade mångfunktionella ytan i Fåglum centrum till grönområde för att tydligare beskriva syftet med förslaget. Vidare kommer beskrivningen av området utvecklas och frågan om hur strandskyddet ska hanteras framgå. Strandskyddet planeras inte att upphävas.

Generellt biotopskydd

Med anledning av kommunens resonemang på sidan 109 under ”Skyddade arter och miljöer” vill Länsstyrelsen förtydliga att det generella biotopskyddet är en förbjudande lagstiftning, med utgångspunkten är att det inte är tillåtet att skada eller riskera att skada de biotoper som listas. Därmed anser Länsstyrelsen att kommunens utgångspunkt ska vara att spara de biotoper som berörs inom utvecklingsområdena. Detta är resurseffektivt och genererar en grön- och blåinfrastruktur som kan förstärkas ytterligare med andra planteringar inom detaljplanen.

Kompensationsåtgärder ska inte ses som en möjlighet till att få dispens för en åtgärd.

Essunga kommun

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkten. Kommunen håller med Länsstyrelsen om att utgångspunkten är att spara de biotoper som berörs inom utvecklingsområdena. Detta tillförs som en generell rekommendation och skrivningen ses över.

Areella näringar

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen utrett det planerade ianspråktagandet av jordbruksmark, genom att motivera väsentligt samhällsintresse samt resonera kring alternativa lokaliseringar. Det är också bra att kommunen planerar för en etappvis utbyggnad, för att hushålla med jordbruksmarken. Kommunen kan därmed ta stöd i den fördjupade översiktsplanen i kommande detaljplanering.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkten.

Energi, material och teknisk försörjning

Dricksvattenförsörjning

Ändringen av översiktsplanen omfattar ett flertal orter där vattenförsörjningen i dag är sårbar, både vad gäller kapacitet och skydd. Grundvattenförekomsten Jonslund är klassad som en dricksvattentäkt och omfattas av särskilt skydd enligt artikel 7 i vattendirektivet. Det är därför avgörande att kommunen i detta planeringsskede visar hur vattenresursen skyddas och hur försörjningen ska fungera långsiktigt, i takt med befolkningstillväxt och förändrad markanvändning.

Däremot saknas en konkret redovisning av hur skyddet av grundvattnet i Jonslund ska stärkas – till exempel genom skyddszoner, restriktioner i markanvändning, hantering av hårdgjorda ytor eller åtgärder för att säkerställa grundvattenbildning. Det gör att vattenförsörjningen visserligen är uppmärksamman, men inte tillräckligt säkerställd.

Vidare kopplas inte artikel 7-skyddet till några markanvändningsstrategier eller planeringsförutsättningar. Det framgår inte hur kommunen avser att minska risken för påverkan på vattenkvalitet eller tillgång vilket Länsstyrelsen anser är en brist.

Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen i det fortsatta arbetet med ändringen av översiktsplanen:

Förtydligar hur grundvattenskyddet i Jonslund ska stärkas, inklusive om skyddszoner eller begränsningar i exploatering planeras inom tillrinningsområdet.

Analyserar effekten av hårdgjorda ytor på grundvattenbildningen, samt redovisar hur eventuell påverkan ska kompenseras eller undvikas.

Redovisar tydligt hur vattenförsörjningen ska lösas för ny bebyggelse i Jonslund och andra orter där dagens försörjning är begränsad, med hänsyn till kapacitet, reservlösningar och driftansvar.

Essunga kommun

Kopplar artikel 7 i vattendirektivet till markanvändningsstrategin, för att säkerställa att skyddet för dricksvattenresursen beaktas i översiktsplaneringen på ett systematiskt sätt.

Det vore också önskvärt att kommunen tydligare lyfter fram vattenförsörjning som en strategisk resurs i sina kartor och strukturbilder – på motsvarande sätt som andra övergripande samhällsintressen – för att tydliggöra dess betydelse i en växande kommun.

Kommunens dricksvattentillgång är begränsad. Länsstyrelsen anser därför att kommunen behöver visa att de har en långsiktig plan för hur dricksvattenförsörjningen ska ordnas.

Kapaciteten i Nossebros avloppsreningsverk Länsstyrelsen uppmanar kommunen att se över sina uppgifter om kapaciteten i Nossebro avloppsreningsverks för en ökad belastning, vi är tveksamma till bedömningen att endast 75 % av verkets kapacitet nyttjas i dag.

Tillståndet för Nossebro avloppsreningsverk³ medger en belastning om 4 000 personekvivalenter (pe) som maximal genomsnittligveckobelastning, (GVB), vilket inte ska förväxlas med ett årsmedelvärde eller med antalet anslutna fysiska personer.

I miljörapporten för år 2023 uppgav kommunen att avloppsreningsverkets inkommande max GVB var 3 490 pe, vilket är nära den tillåtna maxbelastningen. Länsstyrelsen har begärt att miljörapporten för år 2024 ska kompletteras med underlaget för beräkningen av max GVB.

Om avloppsreningsverkets inkommande max GVB förväntas överskrida den tillståndsgivna måste miljöbalkstillståndet prövas om.

Länsstyrelsen anser att kommunen behöver bedöma om den befolkningstillväxt som planförslaget möjliggör för ryms inom gällande tillstånd.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

En Vattenförsörjningsplan är under framtagande på kommunen där synen på hur dricksvattenförsörjningen ska säkras långsiktigt beskrivs. I planen lyfts även frågan om att inrätta ett vattenskyddsområde i Jonslund.

Resonemanget kring hur dricksvattnet ska säkerställas utvecklas i planen. Med planens rekommendationer om att säkerställa utrymme för rening, fördröjning och infiltration av dagvatten i efterföljande planering, lokalt omhändertagande av dagvatten, fler gröna inslag i gaturummen samt bibehållen grönstruktur minskar planen risken för att tillkommande bebyggelse påverkar grundvattenförekomsten.

I det långsiktiga perspektivet behövs en större reservoar för att möta dagens redundanskrav. Det ligger redan idag i planeringen att utöka vattenreservoarsvolymen i kommunen. Det finns överföringsledning till Jonslund från övriga vattentäkter. Bedömningen är att redundans finns.

Enligt senaste periodiska besiktningen finns kapacitet för ytterligare inkoppling på reningsverket. Skulle behovet öka över 4000 pe krävs ett nytt tillstånd från Länsstyrelsen. Dialog hålls med tillsynsmyndigheten i dessa ärenden. En miljörapport för 2025 är under framtagande och beräknas vara klar 31/3.

Essunga kommun

Miljökonsekvenser

Länsstyrelsen bedömer att kommunen till stor del har uppfyllt kraven på redovisningen i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) enligt 6 kap. 11 § MB. Vi anser dock att redovisningen av vilka åtgärder kommunen planerar för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter behöver förtydligas, samt en fördjupning av redovisningen av rimliga alternativ.

Kommunen bedömer att ett genomförande av planförslaget riskerar att påverka jordbruksmark samt upplevelsen av landskapet kring Lekåsamotet på ett betydande sätt. Länsstyrelsen saknar dock redovisning av förslag på åtgärder eller förhållningssätt som ska avhjälpa eller på olika sätt mildra betydande negativa miljöeffekter.

Att tidigt i planprocessen intrigera åtgärder för att minska negativ miljöpåverkan är en viktig aspekt i miljöbedömningen. Länsstyrelsen uppmuntrar därför kommunen att komplettera underlaget. Redovisningen kan först och främst bestå av vilka åtgärder som redan nu föreslås i planförslaget och dess konsekvenser för miljön, men vi rekommenderar även att kommunen arbetar fram och integrerar fler åtgärdsförslag.

Vidare är alternativredovisningen en viktig aspekt i miljöbedömningen, där alternativa sätt att uppnå planförslagets syfte redovisas. Länsstyrelsen anser att de alternativ som redovisas ska ge ett tydligt alternativ till det ursprungliga ändringsförslaget, framför allt vad gäller de miljöeffekter där påverkan bedöms som betydande. Här bedömer Länsstyrelsen att kommunen med fördel kan vidareutveckla alternativ som visar hur planförslagets syfte kan uppfyllas utan att jordbruksmark ianspråktagas i den omfattning som föreslagna alternativ nu visar. Exempelvis är samtliga alternativ för verksamhetsområden i Lekåsa på jordbruksmark vilket försvårar för läsaren att utläsa förslagets konsekvenser.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkten.

I miljökonsekvensbeskrivningen utvecklas resonemanget kring lämpliga åtgärder för att undvika betydande miljöpåverkan.

Kommunen tolkar att Länsstyrelsen tidigare i sitt yttrande gör bedömningen att lokaliseringsutredningen med alternativhanteringen utgör ett bra underlag i den fortsatta processen då Länsstyrelsen uttryckligen skriver att ”Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen utrett det planerade ianspråktagandet av jordbruksmark, genom att motivera väsentligt samhällsintresse samt resonera kring alternativa lokaliseringar. För tydlighetens skull förtydligas att närheten och tillgängligheten till E20 är av stor vikt i bedömningen av lämplig lokalisering av ny verksamhetsmark för kommunen. Detta innebär att även kommungränsen naturligt blir avgörande för var en lokalisering intill E20 är möjlig.

Ändringsförslagets avgränsning

Länsstyrelsen anser att kommunen kan förtydliga vilka delar av den kommunomfattande översiktsplanen som kommer ersättas av ändringarna för de tre orterna. Det är svårt utifrån underlaget att exakt avgöra vilka delar som kommer utgå och få en ändrad markanvändningskarta. Det ser för till exempel Jonslund ut som att ett något större område än det som i den

Essunga kommun

kommunomfattande översiktsplanen är planlagt som *Planlagd bebyggelse* kommer att ändras, men det är inte helt tydligt om delar av *Utredningsområde, skjutbana och Sammanhållen bebyggelse utanför planlagt område* berörs till viss del. Kommunen kan till exempel med tydliga urklipp ur den kommunfattande översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta visa exakt vilka delar som ändras och vilka som består.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkten och förtydligar i planen, genom kartor, vilka delar av den kommunomfattande översiktsplanen som kommer ersättas av ändringarna för de tre orterna.

Övrig information

Totalförsvarets civila intressen i samhällsplaneringen

Samhällsplaneringen och den fysiska planeringens processer har en viktig roll i totalförsvarsuppbyggnaden och samhällets förmåga att möta olika typer av hot. Målet för det civila försvaret är exempelvis att beakta som stöd och utgångspunkt i det arbetet med att integrera totalförsvarets civila intressen i samhällsplaneringen. MSB har publicerat en vägledning om hur totalförsvarets civila intressen kan beaktas i samhällsplaneringen och den fysiska planeringen.

Läs mer på MSB:s webbsida [Totalförsvarets civila intressen i samhällsplanering | MSB](#).

Miljö kvalitetsnormer för luft

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att EU:s nya skarpare gränsvärden (2024/2881/EG) ska vara genomförda i svensk lag i december 2026. Kontrollen av de nya skärpta kraven behöver ske redan från kalenderåret 2027. Syftet med detta är att kommuner ska hinna vidta åtgärder om det behövs för att nå de skärpta gränsvärdena/MKN till 2030. Naturvårdsverket bedömer att Sverige har relativt bra förutsättningar att uppnå de skärpta värdena till år 2030, med undantag av partiklar som kan bli en utmaning på grund av vägslitage och vägdamm från trafik. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att redan nu ta höjd för att klara de kommande skärpta kraven och anpassa detaljplaneringen utifrån dessa. Detta är särskilt viktigt att uppmärksamma vid planering som berör områden nära trafikleder och vägar.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkten och lägger till en skrivelse om det nya luftkvalitetsdirektivet.

Lantmäteriet

Lantmäteriet har ingen lagstadgad skyldighet att granska översiktsplaner och har därför inte lämnat några synpunkter.

Kommentar:

Noteras.

Essunga kommun

Statens Geotekniska Institut

Statens geotekniska institut (SGI) yttrar sig avseende geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar kopplade till översvämning. Grundläggings- och miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår inte i deras granskning.

Geologiska och geotekniska förutsättningar i kommunen

Topografin inom kommunen är relativt plan och enligt SGU:s jordartskarta består de ytliga jordlagren i nord och syd mest av urberg, morän och glacial lera. I den centrala delen av kommunen finns det ett område där de ytliga jordlagren är dominerad av postglacial finsand.

Det finns områden inom kommunen med förutsättningar för erosion eller skred i finkornig jordart mest kopplade till områden längs vattendragen.

Kommunens hantering av geotekniska säkerhetsfrågor

Enligt 2 kap 5 § PBL ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet samt med hänsyn till risken för olyckor, översvämning och erosion. Vidare ska kommunen enligt 3 kap 5 § p 4 i sin översiktsplan redovisa sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

I översiktsplanen har kommunen redogjort för områden där det är påvisat risk för ras, skred och erosion.

Möjliga åtgärder samt framtida situationer på grund av klimatändringar har beskrivits i bra omfattning.

SGI:s synpunkter

Generellt

SGI saknar en översiktlig beskrivning av geotekniska förutsättningar i planområdet. Det kan med fördel läggas in utklipp från SGU:s jordartskarta i planbeskrivningen.

Enligt 2 kap 5 § PBL ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet samt med hänsyn till risken för olyckor, översvämning och erosion. Vidare ska kommunen enligt 3 kap 5 § p 4 i sin översiktsplan redovisa sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Där riskområden är identifierade beskrivs det möjliga åtgärder som erosionskydd och eventuella behov av framtida stabilitetsutredningar pga. ändrat markanvändning eller exploatering utöver de

Essunga kommun

aktuella områdena på ett bra sätt. Också framtida förändringar av situationen på grund av klimatförändringar kommer fram tydligt. Där det planeras för erosionskydd bör det även nämnas frågeställningar som markrådighet över området och en underhållsplan för erosionskyddet som sannolikt kommer att behöva tas fram.

Det saknas en beskrivning av vilka risker avseende ras, skred och erosion som finns för befintlig bebyggelse samt hur kommunen arbetar för att få riskerna att minska eller upphöra. Det finns befintliga bostäder längs med vattendrag i Fåglum och Jonslund som borde utredas avseende släntstabilitet och erosion.

Generella råd kring hur ras, skred och erosion kan hanteras vid detaljplaneläggning/översiktsplanering går att ta del av i vår nya webbvägledning "Geoteknisk säkerhet i kommunal planering" 1 .

Gällande Fåglum håller SGI med om beskriven risk för skred i finkornig jordart och erosion i området för centrumutveckling och område B8. Även områden B9, B10 samt befintlig bebyggelse längs vattendraget i norra delen av Fåglum kan behöva kontrolleras avseende stabilitet i jord. Dessa områden är inte utpekade i de kartlager som anger att det finns förutsättningar för skred eller erosionsbenägenhet i kartvisningstjänsten för ras skred och erosion, men det ser ut på satellitbilderna som att det kan vara skredärr längs vattendraget i områdena B9 och B10. Eventuellt pågående erosion kan försämra stabilitetsförhållanden på sikt. Om det redan är utfört erosionskydd här bör det komma fram tydligt i planbeskrivningen att det finns ett erosionskydd samt vem som ansvarar för att förvalta det.

SGI ser positiv på att skyfallskartering och geotekniskt underlag (stabilitetskartering) har beaktats för Jonslund, och att fördjupande studier inför fortsatt planering ska utföras. Om det med geotekniskt underlag menas kartlagerna "Förutsättningar för skred i finkornig jordart" och "Stränders eroderbarhet" i kartvisningstjänst för ras skred och erosion bör underlagets detaljeringsgrad beskrivas samt vad det innebär för de slutsatser som dragits. Det kan med fördel förtydligas att inte bara stabilitet i dagens situation men också eventuellt pågående erosion och dess konsekvenser för stabiliteten på sikt behöver utredas.

I Lekåsa är det inte identifierad några risker med tanke på ras skred och erosion, och SGI gör ingen annan bedömning.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Utredningsområde för bostäder B8 utgår.

Handlingen kompletteras med en översiktlig beskrivning av geotekniska förutsättningar i planområdet i form av jordartskartor.

Förtydliganden görs kring att även områdena B9, B10, i granskningshandlingen benämnda B6 och B7, samt befintlig bebyggelse längs vattendraget i norra delen av Fåglum kan behöva kontrolleras

Essunga kommun

avseende stabilitet i jord. Förtydliganden görs kring att förutsättningarna på sikt kan komma att förändras till följd av pågående erosion och dess konsekvenser på stabiliteten.

Område B9 och B10 i Fåglum, benämnda B6 och B7 i granskningshandlingen, ligger i samrådsförslaget på ett avstånd om 30 meter från vattendraget. Inför granskning justeras utredningsområdena för att hålla ett ännu större avstånd till vattendraget för att på så sätt inte belasta dess kantzoner. Ett område för klimatanpassning läggs intill vattendraget för att värna om kantzoner och dess växtlighet som bidrar till att minska risken för skred och erosion. Inom område med klimatanpassning kan det bli aktuellt med skyddsåtgärder som anläggande av erosionsskydd.

Rekommendationer kring markrådighet och underhållsplan för erosionsskydd tillförs planhandlingen.

En övergripande rekommendation tillförs handlingen som anger att ”Befintlig bebyggelse som ligger inom riskområden för ras, skred eller erosion bör inventeras och vid behov utredas vidare med avseende på risk för släntstabilitet och erosion.”

Trafikverket

Syftet med Kommunens fördjupade översiktsplan är att Essunga kommun ska få fler byggrätter, fler företagsetableringar och ökad turism. Sammantaget ger fördjupningen av översiktsplanen utrymme för utbyggnad av ungefär 120-190 bostäder. Kommunen planerar för både bostadsbebyggelse och verksamheter i samtliga tre orter.

Tidigare samråd

Trafikverket har yttrat sig i samrådsprocessen för Översiktsplanen då rekommenderade Trafikverket att kommunen utformade en trafikstrategi. För yttrandet i sin helhet hänvisar Trafikverket till ärendenummer (TRV 2017/45516).

Infrastruktur

Väg E20 Öresundsbron-Malmö-Göteborg-Örebro-Stockholm. TEN-T stamnät, Funktionellt prioriterat vägnät för godstransporter, Funktionellt prioriterat vägnät för långväga personresor, primärväg för farligt gods. Riksintresse enligt miljöbalken 3 kap 8§.

Väg 186, 190, 2504 är funktionellt prioriterat vägnät, väg 186, 190, 2504 utgör ej riksintresse enligt 3 kap 8 §. Väg 186 är sekundär väg farligt gods.

Flygplats MSA-yta Göteborg Landvetter. Riksintresse enligt miljöbalken 3 kap 8§.

Trafikverkets synpunkter

Riksintresse

Kommunen behöver säkerställa att samtliga riksintressen för kommunikation enligt miljöbalken 3 kap 8 § inte tar skada i kommande planarbete. Kommunen har ambition att etablera verksamheter intill E20.

Essunga kommun

Inom områden kring ett utpekat riksintresse kan åtgärder som exempelvis ny bebyggelse påverka eller påverkas av kommunikationsanläggningens funktion. Det innebär att exploatering i den typen av områden kan påverka riksintresset på ett sätt som gör att anläggningen inte går att använda på det sätt som avses.

Trafikverket noterar att MSA-yta Göteborg Landvetter Flygplats behöver tas hänsyn till i kommande planarbete.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Trafikstrategi

Trafikverket noterar att kommunen inte utarbetat en trafikstrategi där trafikfrågor och samhällsplanering samordnas, vilket Trafikverket tidigare rekommenderat, synpunkten kvarstår. Denna brist försvaga kommunens planarbete på ett sätt som det är omöjligt att förutsätta konsekvenser av planförslaget och eventuellt skadan på riksintressen.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna. Kommunen tar fram en översiktlig strategi som passar översiktsplanens nivå, övergripande och vägledande, i form av ett antal identifierade steg. Se kapitel 2 i planhandlingen.

Trafikutredning, analyser

Trafikverket framhåller att kommunen behöver beakta behovet av trafikutredning, trafikanalyser tidigt i planeringsprocessen för att ge svar på om en viss plats är lämplig för ändamålet eller om åtgärder krävs för att ta hand om brister som kan uppkomma på grund av kommunal exploatering. Trafikalstringsberäkningar och olika former av trafikanalyser är bra verktyg för att kunna svara på frågan om vilka effekter som planerad markanvändning ger för tillgänglighet, trafiksäkerhet och miljö.

Om utredningen visar att åtgärder krävs behöver utredningen även beskriva dessa och vilken effekt föreslagna åtgärder har. Vidare behöver också den förväntade trafikalstringen framgå av utredningen. Trafikutredningen behöver även besvara fråga om anslutning till och från planområden och hur det påverkar statlig infrastruktur.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna. Då säkerheten i analyser av förväntad trafikalstring är starkt beroende av säkerheten i uppskattningen av antalet boende, anställda eller besökare till verksamheter bedöms en närmare trafikalstringsanalys i detta skede inte vara motiverad. Det kommer däremot utredas i efterföljande planering för respektive område och ingår som ett steg i kommunens förslag till strategi på fortsatt arbete med trafik inom FÖP-området.

Essunga kommun

Framkomlighet

Anslutning mot det funktionella prioriterade vägnätet bör undvikas och får ej påverka den statliga infrastrukturen negativt. Ett sätt att uppnå en god tillgänglighet och trafiksäkerhet är också att minska tillskottet av mer trafik genom transportsnål samhällsplanering.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Gång- och cykeltrafik

Trafikverket är positiva till Kommunens ambition att bostäder och arbetsplatser lokaliseras så att det är gång- och cykelavstånd antingen till målpunkterna eller till en attraktiv och välförsörjd knutpunkt för kollektivtrafik.

Trafikverket anser att det är viktigt med ett prioriterat cykelvägnät som på ett säkert sätt sammanbinder kommundelar med varandra och med centrum.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Farligt gods

Enligt Länsstyrelsens policy ska risker med farligt gods beaktas för exploateringar inom 150 meter från stråk med farligt gods. Det är kommunens ansvar att beakta risker med farligt gods vid exploatering enligt de rekommendationer berörd länsstyrelse anger.

Kommentar:

Kommunen är medveten om riskhanteringsavståndet som Länsstyrelsen rekommenderar vilket framgår av planhandlingen.

Klimatförändring

Trafikverket är positiv till att kommunen ”vid om- och nybyggnation ska framtida klimatförhållanden beaktas så att effekter av exempelvis värmeböljor eller skyfall begränsas.” Kommunen måste se till att dagvatten och skyfall inte påverkar statlig infrastruktur negativt samt att kommunen tar höjd för förändringar i klimaten vid samhällsplaneringen.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Geoteknik

I kommunens samrådshandling går att läsa att ”Risk för ras, skred och erosion finns längs med vattendrag.” Trafikverket förutsätter att det i det fortsatta plan- och projekteringsarbetet säkerställs att den tillkommande exploateringen inte medför sättningar, stabilitetsförändringar eller liknande som kan komma att påverka statlig infrastruktur negativt. Det är kommunens ansvar att tillse att nödvändiga utredningar genomförs och iaktta försiktighetsprincipen.

Essunga kommun

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Grönblåstråk längs vattendrag reserveras i mark- och vattenanvändningskartan för att skydda och bevara strandzoner så att risker kopplade till erosion, ras och skred och översvämning kan undvikas. Dessa zoner kan även tänkas kunna rymma åtgärder i form av erosionskydd och liknande naturbaserade lösningar för att säkerställa stabiliteten längs vattendrag.

Finansiering av åtgärder som följd av kommunalexploatering

Trafikverket har inga möjligheter att finansiera åtgärder som påkallas av kommunala utbyggnadsplaner, vilket framkommer i den Regionala planen för transportinfrastrukturen i Västra Götaland samt den Nationella planen.

Trafikverket vill framhålla att åtgärder som påkallas på det allmänna transportnätet som en konsekvens av kommunal planering, ska utredas, projekteras och finansieras av kommunen i samråd med Trafikverket som beslutar i frågorna.

Åtgärder som är på statligt vägnät måste följa krav enligt VGU – vägar och gators utformning. Åtgärder till följd av kommunal exploatering bekostas till fullo av kommunen.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Jonslund

Trafikverket noterar att kommunen önskar ”Planeringen ska möjliggöra småskalig service i bra läge nära korsningen mellan väg 2500 och väg 2504”. Kommunal samhällsplanering som innefattar statliga anläggningar får inte hindra framkomlighet och ska vara trafiksäkra. En trafikutredning får påvisa vilken utveckling som kan möjliggöras och vilka eventuella åtgärder som kan komma att krävas, så inte planerna hindrar framkomlighet eller trafiksäkerhet. Lokalisering av bostäder är ett av de viktigaste verktygen för att skapa ett hållbart samhälle. Ny bebyggelse av permanentbostäder bör undvikas i perifera lägen där det saknas tillgång till god kollektivtrafik och säker framkomlighet för samtliga trafikanter. Kommunen är ansvarig att planera lämpligt markanvändningar, i detta fall anser Trafikverket att det inte är lämpligt att planera för bostäder i ett sådant bullerutsatt område.

Om kommunen ska fortsätta att planera bostäder i bullriga miljö måste kommunen säkerställa att bullerförordningen klaras genom att ta fram en gedigen bullerutredning.

Det behöver förtydligas hur gång och cykelvägar ska kopplas samman på ett trafiksäkert och framkomligt sätt utan att det påverkar statlig infrastruktur negativt. Väg 186 kommer utgöra barriäreffekt mellan de olika föreslagna bostadsområdena B4, B3 och B7. B3 och det gröna stråket över väg 2506 kommer att kräva åtgärder då det idag saknas koppling för oskyddade trafikanter.

En trafikutredning behöver tas fram för tillkommande trafikflöde som utökningen av exploateringen medför, samt hur detta påverkar korsningen 186/2506 och vilka eventuella åtgärder som behövs för att kunna genomföra exploateringarna.

Essunga kommun

Kommentar:

Kommunen håller med Trafikverket om att lokalisering av bostäder är ett av de viktigaste verktygen för att skapa ett hållbart samhälle, och att ny bebyggelse av permanentbostäder bör undvikas i perifera lägen där det saknas tillgång till god kollektivtrafik och säker framkomlighet. Jonslund är kommunens andra största ort och pekas ut i kommunens översiktsplan som en kärna att stärka. I Jonslund har en helt ny skola byggts och som tas i bruk under 2026, här finns kollektivtrafik, Jonslundsbadet och en stark framtidstro. Kommunen håller med bakgrund av detta inte med om att Jonslund är ett perifert läge utan tvärtemot en ort med goda förutsättningar för att skapa ett ännu bättre underlag för kollektivtrafik och därmed en hållbar utveckling. Kommunen vill även lyfta Västtrafiks yttrande som stärker kommunens syn på detta.

Utvecklingsområden B2 och B5 i Jonslund tas bort inför granskning, bland annat på grund av sitt läge intill väg 186.

Kommunen har inte som avsikt att skapa ett grönt stråk över väg 2506. Ett förtydligande kommer att göras kring hur grönstråken ska läsas. Grönstråken på kartan kommer justeras så att syftet blir mer tydligt.

I samband med fortsatt planering kommer trafikutredningar att tas fram som får visa vilka eventuella åtgärder som behövs för att kunna genomföra föreslagen exploatering.

Fåglum

Trafikverket noterar att kommunen vill främja gång och cykelmöjlighet. Trafikverket ser positivt på kommunens planer. Vid utbyggnad av cykelvägar i närheten av statligt vägnät finns olika finansieringslösningar och tillvägagångssätt som behöver ske i dialog/samverkan med andra aktörer.

Ett grönt stråk är planerat över väg 2504, idag saknas passage, vilket medför att kommunen behöver tillse att en passage tas fram som uppfyller kraven enligt VGU så som exempelvis siktkraven.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Kommunen har inte som avsikt att skapa ett grönt stråk över väg 2504. Ett förtydligande kommer därför att göras kring hur grönstråken ska läsas. Grönstråken på kartan kommer även justeras så att syftet blir mer tydligt.

Lekåsa (inklusive Lekåstmotet)

Kommunen skriver att "vid planering kring trafikplatser är det viktigt att ett rimligt avstånd hålls till den riksintressanta anläggningen för att möjligheten att utveckla vägen och trafikplatsen fortsatt ska finnas kvar." Trafikverket noterar att kommunen är medveten om att riksintresset ska beaktas.

Trafikverket noterar kommunens ambition "Synbarheten från E20 ska tas till vara som en port till Essunga kommun men också för verksamheter som vill synas." Trafikverket är mycket restriktiv

Essunga kommun

till skyltning. Skyltar kan uppfattas vara störande eller till och med farliga om de är utformade och placerade på olämplig plats. Vägområdet ska i möjligaste mån hållas fritt från föremål som ägs av andra, och det gäller sådant som kan inverka menligt på trafiksäkerheten eller vara till olägenhet för vägens bestånd, drift eller brukande. All reklam som riktar sig till trafikanterna på vägen, oavsett avstånd, är distraherande och därmed en trafiksäkerhetsrisk.

Trafikverket noterar att Kommunen är medveten om att det upplevs som otryggt att ta sig till hållplats Lekåsa. Kommunen behöver tillse att kopplingspunkter kan ske på ett trafiksäkert och framkomligt sätt om kommunen avser gå vidare med exploateringen.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Kommunen har inte som avsikt att påverka trafiksäkerheten vid E20 eller ha föremål inom vägområdet. Kommunen syftar att, liksom andra större verksamhetsområden som finns längs E20 i andra kommuner, skapa ett attraktivt verksamhetsområde för exempelvis handel som kan bidra till positiva effekter för kommunen i form av fler arbetsplatser och besökare.

Sammanfattning

Trafikverket har inte fått möjlighet att granska vare sig trafikanalyser eller förväntade trafikflöden i underlaget, sådant underlag saknas. Kommunen saknar även trafikstrategi. Kommunen bör utarbetat en trafikstrategi där trafikfrågor och samhällsplanering samordnas på ett ordnat sätt.

Kommunen behöver visa hur kommunens planer kan ske på ett trafiksäkert sätt som inte påverkar framkomligt negativt. Kommunen behöver beakta den totala tillväxten i kommunen och hur den totalt påverkar den statliga infrastrukturen.

Övrigt

Trafikverket ser fram emot en fortsatt god samverkan med Essunga Kommun.

Kommentar:

Kommunen ser fram emot en fortsatt god samverkan med Trafikverket. Se bemötande ovan vad gäller trafikanalyser.

Västtrafik

Västtrafik ser positivt på att utvecklingen koncentreras till Jonslund, då det är den av orterna som har bäst förutsättningar för en god kollektivtrafikförsörjning. En sådan inriktning stärker möjligheterna till hållbart resande och effektivt utnyttjande av resurser.

Det är positivt att kommunen lyfter fram behovet av att utveckla noder för kollektivtrafik. Tillgänglighet till hållplats är en viktig förutsättning för att fler ska kunna välja kollektivtrafiken i vardagen.

Stråket Nossebro–Vårgårda utgör ett prioriterat stråk i Trafikförsörjningsprogrammet. Västtrafik bedömer att väg 186, via Jonslund, har störst potential för ett ökat resande mellan orterna. Vi ser

Essunga kommun

därför att utvecklingen av stråket första hand bör ske genom ett tydligare upplägg med koncentration av kollektivtrafikutbudet via Jonslund, snarare än via Fåglum.

Lekåsa har ett bra kollektivtrafikutbud vid motet, som ligger inom gång- och cykelavstånd från de föreslagna utvecklingsområdena för bostäder och verksamheter. Det finns även pendelparkering vid hållplatsen. Fokus bör ligga på att förenkla resor till och från hållplatsen, exempelvis genom förbättrade gång- och cykelvägar.

Västtrafik och Essunga kommun har tidigare verkat för att flytta hållplatsen i Jonslund till väg 186, i anslutning till gång- och cykelväg. Syftet har varit att komma närmare skolan och att undvika så kallad "skaftkörning". Trafikverket har inte ställt sig positiva till förslaget. Det är därför viktigt att eventuella åtgärder i området inte ytterligare ökar konsekvenserna av skaftkörningen.

Västtrafik ser fram emot att följa den fortsatta planeringen och utvecklingen av kommunen.

Kommentar:

Kommun noterar synpunkterna och ser fram emot fortsatt samarbete kring ökat hållbart resande och en attraktiv kollektivtrafik.

Sjöfartsverket

Sjöfartsverket har inget att erinra mot det framlagda samrådsunderlaget. Utifrån Sjöfartsverkets ansvarsområde bedöms det inte föreligga någon negativ påverkan för vår verksamhet, sjötrafik eller riksintresset kommunikationer–sjöfart.

Kommentar:

Noteras.

Energimyndigheten

Den fördjupade översiktsplanen berör enbart orternas närmaste influensområde där kommunen förväntar sig en fortsatt neutral utveckling. Statens mål och intressen gällande Energimyndighetens ansvarsområde bedöms vara tillgodosedda.

Energimyndigheten tillstyrker förslaget.

Kommentar:

Noteras.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

MSB:s yttranden i översiktsplaneärenden avser myndighetens planeringsunderlag och områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen. Vid behov lämnas även råd och synpunkter inom myndighetens ansvarsområden för skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt

Essunga kommun

försvaret. MSB tar fram en stor mängd underlag som myndigheter, kommuner och andra aktörer kan använda i sin samhällsplanering.

Samhällsplaneringen och den fysiska planeringens processer har en viktig roll i totalförsvarsuppbyggnaden och samhällets förmåga att möta olika typer av hot. Målet för det civila försvaret är exempelvis att beakta som stöd och utgångspunkt i det arbetet med att integrera totalförsvarets civila intressen i samhällsplaneringen. MSB har publicerat en vägledning om hur totalförsvarets civila intressen kan beaktas i samhällsplaneringen och den fysiska planeringen.

MSB upplyser om att det inte är tillåtet att genomföra ändringar eller ingrepp som kan försämra skyddsrumsfunktion samt att i samband med förslag till placering av områden för vindkraft och höga objekt bör samråd ske med MSB.

Kommentar:

Noteras.

Inga skyddsrum påverkas av planförslaget. Planförslaget omfattar inga nya vindkraftsverk eller andra höga objekt.

Försvarsmakten

Försvarsmakten avstår i detta fall från att yttra sig gällande översiktsplanen.

Som stöd för bedömning av om planen innebär risk för skada på riksintresse för totalförsvarets militära del hänvisar Försvarsmakten till att aktuellt planeringsunderlag finns att ta del av på Försvarsmaktens hemsida (www.forsvarsmakten.se/riksintressen) och i riksintressekatalogen för aktuellt län. På hemsidan finns bland annat kartunderlag för de öppet utpekade riksintresseanspråken (både som pdf-kartor i katalogen och som geodata). I katalogen finns värdebeskrivningar för de olika riksintressena och fördjupad information om riksintressen för totalförsvarets militära del samt information om vilka åtgärder som kan innebära påtaglig skada på riksintressena.

Kommentar:

Noteras.

GRANNKOMMUNER

Alingsås kommun

Alingsås kommun bedömer att inga av de föreslagna förändringarna inom tätorterna har någon direkt påverkan på Alingsås kommun.

Utöver noteringen att förslaget kan leda till fler hållbara resor vilket kan ha positiva effekter för pendling mellan Essunga och Alingsås kommun har förvaltningen inget att erinra.

Essunga kommun

Kommentar:

Essunga kommun ser fram emot fortsatt samverkan med Alingsås kommun för en hållbar samhällsutveckling.

Herrljunga kommun

Herrljunga kommun ser planen som ett väl genomarbetat och framåsyftande dokument som på ett tydligt sätt lyfter fram orternas kvaliteter och hållbarhetsaspekter.

Kommunen ställer sig positiv till planens inriktning och vill särskilt framhålla vikten av ett fördjupat och långsiktigt samarbete kring Nossans förvaltning, i enlighet med de ställningstaganden som redovisas i planen.

Kommentar:

Essunga kommun ser fram emot fortsatt samverkan med Herrljunga kommun gällande Nossans förvaltning.

NÄRINGSLIV

Dahrén Sweden AB

Dahrén anser att varken område B5 eller B2 lämpar sig för bostadsbyggande.

Område B5 ligger i direkt anslutning till fabriksområdet där inkommande lastbilar kör in på gården från 07-22 under veckodagarna. I företagets strategiska plan finns förslag på att leda om trafiken för infart till fabriken vilket kommer att leda till ökad trafik i närhet till detta område. De har även planer på att anlägga nattparkering intill B5 vilket de menar kommer att leda till högre ljudnivåer än lämpligt i detta område. De framhåller även att vattennivåerna behöver tas i beaktning då området ligger lågt.

För område B2 bör trafiksituationen till Dahrén tas i beaktning och anses från företagets sida inte vara lämplig för utökad bostadsbyggande. B2 anses även detta ligga olämpligt nära fabriken i avstånd.

Dahrén lyfter vidare att det i område B1 måste tas hänsyn till att Dahréns matarkabel för högspänning ligger nergrävd i backen.

Dahrén anser vidare att trafiksituationen genom samhället till Dahréns fabrik är ett stort riskmoment med mycket tung trafik som förväntas öka i framtiden. De framför önskemål om en helt ny infartsväg över St Svenstorp som ansluter till befintlig väg i höjd med Dahréns damm och anser inte att förstärkning av väg 2506 kommer att lösa detta problem. Merparten av trafiken till Dahrén kommer från söder och GPS leder trafiken kortaste vägen in igenom samhället.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Essunga kommun

Förslaget har justerats efter samrådet. I det nya förslaget har område B2 och B5 tagits bort. Område B1 kvarstår med ett förtydligande om befintlig markkabel för högspänning.

För att komma till rätta med trafiksituationen har kommunen inför granskning listat en strategi i form av ett antal punkter med syfte att öka trafiksäkerheten och stärka framkomligheten i Jonslund. Kommunen ser fram emot en fortsatt dialog med Dahréns i detta arbete.

YTTRANDE FRÅN ENSKILDA

Yttrande 1

Yttrande har bott i kommunen i stort sett hela livet varav mer än 30 år i Jonslund och vi trivs förträffligt bra både med den fina miljön som finns och den service som kommunen ger. De konstaterar att Essunga kommun levererar på topp.

Reflektioner på översiktsplanen gällande Jonslund:

- Det finns många fina promenadvägar och möjlighet till fina cykelturer i och runt om Jonslund. Gällande naturliga mötesplatser är det något som kan utvecklas.
- Naturområdena är en av Jonslunds största fördelar. Många familjer samlas på det lilla berget ”Martins berg”, på sommaren men framför allt på vintern då barn åker pulka i backen där. Även förskolan och skolan nyttjar berget för små utflykter. Berget ses som en allmän plats men ägs privat och är ute till försäljning. Detta område, som dessutom ligger mitt i Jonslund, skulle kommunen kunna ansvara för och göra till en naturlig mötesplats. Kanske i kombinerat med ett utegym och ett naturligt grönstråk. Idag råder det dessutom osäkerhet vem som ansvarar för vissa delar av detta grönområde. Exempelvis så har vi stora gamla granar bakom vårt hus. Skulle de fällas i en storm så är de så nära att de skulle skada vårt hus.
- Det är fantastiskt att se den nya skolan växa fram och vi tror att skolgården kommer att bli ännu en mötesplats för barn och familjer utanför skoltid.
- Även Jonslundsbadet är en fin mötesplats där människor i olika åldrar möts. För att förstärka detta skulle exempelvis kommunen kunna nyttja badets ytor för exempelvis en minigolfbana som även har öppet kvällstid.
- Vi tror det är gynnsamt att använda och utveckla de arenor för mötesplatser, grönstråk och naturområden som redan idag används och uppskattas så som exempelvis ”Martins berg”, den nya skolgården och Jonslundsbadet.
- Det är nära till flera naturliga badplatser längs Nossan. Bygden skulle gynnas av kommunala bryggor i anslutning till Nossan som bjuder in till bad och friluftsliv.
- Nya attraktiva tomter är en del av att Jonslund ska kunna utvecklas och få en ökad befolkning. För att möjliggöra för nya och etablerade verksamheter så skulle det också

Essunga kommun

vara gynnsamt att se över hur den nuvarande detaljplanen gynnar redan befintliga invånare. Yttrande önskar köpa mark för att bygga ett hemmakontor alternativt utveckla privat verksamhet men hindras av gällande detaljplan.

- Bussen till Vårgårda har täta avgångstider och fungerar utmärkt. Det är dock mycket svårare för oss att ta oss åt "andra hållet" det vill säga Vara, Skara och Skövde.
- I dagsläget så finns det ingen säker väg för barnen att ta sig till skolan. För att barnen ska kunna ta sig säkert till skolan behöver det vara mycket tydligt att de inte ska använda "stora vägen" utan Rönnvägen. Yttrande föreslår avstängning av Rönnvägen så att endast tillträde till egen fastighet kan ske. Idag är det mycket genomfartstrafik på Rönnvägen och mycket tung trafik på den "stora vägen" vilket båda bidrar till en otrygg miljö för barn och unga som ska ta sig till och från skola. Trafiken från Dahrén är ytterligare ett orosmoment som behöver tas vidare.
- Det hade varit fantastiskt om det skapades en trygg cykelväg till Nossebro liksom om det möjliggjordes att ta med cykel på bussen till Nossebro.

Som vi tidigare gett uttryck för så är vi väldigt tacksamma och nöjda över att bo i Jonslund och i Essunga kommun. I denna skrivelse har vi gett uttryck för vissa saker som vi ser vore gynnsamma och vi ser med tillförsikt fram mot att följa det fortsatta arbetet med den fördjupade översiktsplanen. Orter där livet är enkelt är en viktig vision och för att nå dit behöver invånare som redan bor på orten tas omhand för att på så vis skapa förutsättningar för den goda berättelsen som är den bästa reklamen för nya invånare.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Kommunen håller med om att trafiksäkerheten måste höjas i Jonslund och studerar därför hur frågan lämpligen kan tas vidare med hjälp av en övergripande strategi. Kommunen behöver i dialog med Trafikverket och näringslivet hitta en lämplig lösning på sikt.

Yttrande 2

Yttranden lämnar synpunkter och förslag under ett antal aspekter:

Lantbruk, självförsörjning och framtida arbetsmarknad:

- EU pekar ut lantbruk som en central framtidssektor, och Sverige behöver stärka sin självförsörjning och nå klimatmålen.
- Kommunen borde därför planera strategiskt för att utveckla lantbruk, gröna näringar och ungt företagande.
- Endast 9 % arbetar idag inom jordbruk – här finns stor potential för jobbskapande.

Befolkningstillväxt och skatteunderlag:

Essunga kommun

- Kommunens fokus på invånarantal ifrågasätts – kanske är ett starkare skatteunderlag viktigare än ren befolkningstillväxt.
- Personer med anknytning men utan folkbokföring i Essunga kan vara en resurs om kommunen aktivt inkluderar dem.
- Kommunen bör rikta sig till grupper som vill bo, utvecklas och stanna långsiktigt, inte marknadsföra sig som en billig pendlarförort.

Små kommuners fördelar:

- Essunga har begränsade resurser, men kan dra nytta av sin litenhet: enkel intern kommunikation och möjlighet att samarbeta med myndigheter, universitet och organisationer.

Kritik mot byggnation på jordbruksmark:

- Odlingbar mark är en ändlig resurs och bör skyddas.
- Frågor ställs om vem som föreslagit byggnation på jordbruksmark och vilka hållbarhetsprinciper som styr.
- Traditionellt byggs det på berg – mer hållbart med tanke på framtida väderutmaningar.
- Nybyggnation bör ske där infrastruktur redan finns, eftersom kommunen redan har svårt att upprätthålla grundläggande service (t.ex. gatubelysning i Lekåsa).

Bristande satsning på hållbara transporter:

- Planens ambitioner kring cykel och aktiv transport är goda men saknar finansiering och konkret genomförande.
- Förslag: cykelled söderut mot Vårgårda för att skapa biloberoende och säkra transporter.
- Essunga saknar bra anknytning till tågstationer – stor utvecklingspotential med t.ex. skytteltrafik till tåg.
- Frågor om vilka krav kommunen ställt på Trafikverket, särskilt angående farlig avfart vid Lekåsa.

Tillgänglighet och inkludering:

- Många grupper saknar bil (barn, äldre, sjuka, pendlare).
- Planeringen bör utgå från rörlighet utan bil, inte separata strategier för gång och cykel.

Parkering i naturen och risk för ökad nedskräpning:

- Planer på parkeringsplatser för skogsvandring kritiseras – risk för mer dumpning av sopor och ökat bilberoende.

Tillgång till service:

Essunga kommun

- Frågan ”Där livet är enkelt” ifrågasätts: hur nära har invånarna egentligen till livsmedelsbutiker och hur tar sig de som saknar bil dit?

Verksamhetsområde Lekåsa (V1):

- Oklart vilka verksamheter som gynnas av synlighet från E20 och hur detta ger mätbara fördelar för kommunen.
- Vad är ytkrävande verksamheter?
- Nya verksamhetsområden kräver stora investeringar i VA och dagvatten – oklart om det är ekonomiskt försvarbart och hur kostnaderna ska fördelas.
- Buller och luftkvalitet påverkas tydligt men är otillräckligt analyserat.
- Kommunen bör klargöra varför jordbruksmark ska exploateras när det redan finns förstörd mark kring E20-avfarten.
- Krav på att kommunen redovisar moderna, yteffektiva och hållbara krav för framtida verksamheter.

Konsekvensbedömning:

- Sociala, miljömässiga och ekonomiska konsekvenser är otydligt kvantifierade och löst bedömda.
- Kommunen uppmanas vara mer framtidsinriktad och undvika schablonmässiga antaganden.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

För att skapa orter där livet är enkelt bedömer kommunen att det krävs inflyttning. Detta för att kunna upprätthålla ett tillräckligt bra underlag för kollektivtrafik och för att möjliggöra en etablering av exempelvis en mataffär. Planens intensioner är därför, att genom att erbjuda attraktiva boendemiljöer och skapa plats för fler arbetsplatser, skapa förutsättningar för ett större underlag i form av invånare.

Frågan om jordbruksmark är viktig och kommunen har därför tagit fram en lokaliseringstudie av jordbruksmark inom ramen för planen eftersom detta krävs enligt lag. I lokaliseringstudien konstateras att orterna till största del omges av jordbruksmark och att de få skogsområden som finns är viktiga att bevara för friluftslivet, den biologiska mångfalden och ur klimatanpassningsperspektiv. Bedömningen är därmed att skogsområdena ska prioriteras. Inträdet i jordbruksmarken ska däremot inte vara större än vad nödvändigt är för att uppfylla behovet av bostäder eller verksamheter och därför har planförslaget justerats och andelen jordbruksmark som föreslås tas i anspråk blivit mindre i granskningsförslaget.

Med ytkrävande verksamheter menar kommunen större verksamheter som genererar många arbetsplatser och transporter, exempelvis sällanköpshandel som byggvaruhus eller möbelaffär.

Essunga kommun

Eftersom planen är vägledande och beskriver en utveckling på en övergripande nivå, i jämförelse med en detaljplan som går mer in på detaljer, så görs även konsekvensbedömningarna på en övergripande nivå.

Yttrande 3

Yttrande lämnar synpunkter och förslag kopplade till trafiksituationen i Fåglum. De lyfter att dagens trafikflöde och hastigheter i kombination med mycket tung trafik ger en trafikfarlig situation för cyklister, gående med rollator och barnvagn mm.

Yttrande föreslår:

- cykelväg till Nossebro
- att ansluta en gång- och cykelbro med den nya trottoaren intill befintlig bro
- lägre hastighet genom hela Fåglum, också vid förskolan.
- sänkt fart med hjälp av fartkameror, täta poliskontroller och fartgupp.

Kommuninvånare undrar varför det skyltas till Nossebro i Vårgårda från E20 och undrar om ”vi har fler lastbilar genom Fåglum”.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

För att komma till rätta med trafiksituationen har kommunen inför granskning arbetat fram en översiktlig strategi i form av ett antal punkter med syfte att öka trafiksäkerheten och stärka framkomligheten i orterna.

Yttrande 4

Yttrande är boende i Jonslund och styrelsemedlem i Elmer-Fåglum FK och ser ett stort behov av en 7-manna fotbollsplan för alla barn både på fritid samt på skoltid. Hen föreslår att planen läggs i anslutning till skolan och Lunnehovs idrottsplats för lättillgängligheten för alla, stora som små.

Att ha en 7-mannaplan betyder otroligt mycket för samhället

- många barn använde föregående fotbollsplan på fritiden vilket gav ett socialt häng. Barnen höll sig aktiva och det var en härlig träffpunkt som nu är saknad. Som folkhälsomyndigheten skriver är fysisk aktivitet ett välmående för barn och ungdomar. Världen är full av psykisk ohälsa och därför är det också viktigt att beakta möjligheten till en träffpunkt för barn och ungdomar både på skoltid och fritid.
- En annan fördel och ett måste för föreningen Elmer-Fåglum FK är att ha en 7-mannaplan för att kunna tillgodose träningar och matcher. Elmer-Fåglums FK har en stor andel fotbolls spelande ungdomar i kommunen. Idag har Elmer-Fåglum FK inte möjlighet att

Essunga kommun

bedriva ungdomsverksamhet på Lunnehov mer än träning så som lek med boll. En 7-mannaplan hade ökat föreningens möjligheter till att barn och ungdomar fick träna och spela matcher i sin egna bygd även om Holmavallen i Fåglum har planer. Det skapar svårigheter för föreningen vid matcher och träning att se till så alla ungdomslag har en plats att spela på då de blir flera lag att ta hänsyn till när vi inte längre har någon 7-mannaplan i Jonslund. Det är något klubben och samhället sörjer för, då det skapar liv i samhället och en härlig känsla att se barn, ungdomar och vuxna att röra på sig men också umgås tillsammans.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Planförslaget hindrar inte anläggande av 7-mannaplan inom områden med befintlig markanvändning Skola och Besöksanläggning, idrottsområde.

Yttrande 5

Yttrande har synpunkter på följande gällande beskrivningen av Fåglum:

- Angiven folkmängd för de tre orterna
- Holmavallens innehåll och faciliteter
- Namngivning av gårdar/fastigheter

Yttrande lyfter även följande gällande Fåglum:

- Önskar en gångbro över bäcken Dänningen vid GULF-tappen/Ginza för att sammanbinda flera gångleder utan att behöva gå ut på trafikerad väg.
- Det absolut viktigaste är att förskolan får vara kvar. Utan förskola avstannar inflyttningen.
- Att 50-skytlarna flyttas för Östergården mot Södra Härene. Två utfarter med dålig sikt finns där.
- 2-3 vägbulor (liknande den vid Sparbanken i Nossebro) mellan 50-skytlarna på väg 2504 för att få ned hastigheten vid genomfart.
- Fler gatlampor.
- Gång- och cykelväg till Nossebro.
- Utökat grönområde för rekreation vid idrottsplatsen Holmavallen där fotbollsplaner, utegym, lekplats, bordtennisbord, tennisbana och motionsspår redan finns. Ytterligare mark finns i anslutning och ägs av föreningen.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Essunga kommun

Inför planhandlingen uppdateras beskrivningarna av Fåglum enligt yttrandet.

I planen lyfts behovet av en ny passage i form av en gångväg över det mindre vattendraget Dänningen, detta för att stärka det sociala stråket till idrottsplatsen. Hur och om detta är möjligt får studeras närmare i kommande detaljplaneprocesser.

Förskolan ligger inom område som anges som Befintlig markanvändning Skola. Planförslaget ger således förutsättningar för fortsatt förskoleverksamhet. Fortsatt förskoleverksamhet i Fåglum är en politisk fråga som ligger utanför planen.

För att komma till rätta med trafiksituationen har kommunen inför granskning arbetat fram en översiktlig strategi i form av ett antal punkter med syfte att öka trafiksäkerheten och stärka framkomligheten i orterna.

Planförslaget ger förutsättningar för fortsatt utveckling av Holmalund.

Yttrande 6

Yttrande anser att förslaget över lag ser bra ut, men bifogar bilder över verksamhetsområde V2 i Lekåsa där det med jämna mellanrum blir kraftiga översvämningar. Hen anser att området ej lämpar sig för bebyggelse.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Förslaget har justerats efter samrådet. I det nya förslaget har område V2 tagits bort.

Yttrande 7

Önskemål inför utvecklingen av Jonslund:

- Drivmedel, en obemannad station med diesel och bensin
- Pumptrack och utegym
- Inte bostäder för nära Dahrén
- Cypresser på långsidan av parken för att inte se Dahréns fabrik, på så sätt kan man få parken att kännas mer ombonad.
- Affär om det nu blir fler invånare i byn
- Parkering på en sida, enklare för sophämtning också

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Essunga kommun

Förslaget möjliggör utveckling av service i centrala Jonslund och utveckling av parkerna.

Inför granskning har planen justerats och föreslagna bostadsområden B2 och B5 i närheten av Dahréns tagits bort.

Yttrande 8

Yttrande flyttade till Fåglum 2022, mycket tack vare lugnet, tryggheten och den satsning på barnomsorgen som de upplevde att Essunga kommun gjorde och trivs bra.

Yttrande har varit glada över att det finns en så fin och uppskattad förskola i byn men har förstått att det finns planer på att lägga ner den vilket känns tråkigt. Då båda arbetar i Vårgårda skulle de i så fall hellre välja en förskola där än i Jonslund. Skälen är flera: vägen dit är i dåligt skick, det innebär en omväg och det är varken miljövänligt eller ekonomiskt rimligt att behöva köra längre än nödvändigt. De menar också att barn som tidigt bygger relationer i Vårgårda riskerar att inte knyta samma band till Essunga, vilket gör det svårare att på sikt behålla dem inom kommunen.

För sitt eget barns skull, för framtida barn och för bygdens utveckling hoppas de därför att den uppskattade förskolan i Fåglum får vara kvar. Om den finns kvar ser de att de vill fortsätta bo kvar i kommunen.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Förskolan ligger inom område som anges som Befintlig markanvändning Skola. Planförslaget ger således förutsättningar för fortsatt förskoleverksamhet. Fortsatt förskoleverksamhet i Fåglum är en politisk fråga som ligger utanför planen.

Yttrande 9

Yttrande boende i Fåglum och har ett barn som är 1 år och anser att det är absolut viktigast att förskolan får finnas kvar. Båda arbetar i Vårgårda och de anser att det inte skulle vara hållbart att varje dag behöva köra den mycket dåliga vägen till Jonslund, både på morgonen och eftermiddagen. Om förskolan i Fåglum stängs har de därför beslutat att i stället ansöka om plats i Vårgårda. Det tråkiga med det är att barnen då med stor sannolikhet även kommer vilja gå i skola och delta i fritidsaktiviteter i Vårgårda i stället för i Essunga, då det är där deras nätverk byggs upp.

Anledningen till att de flyttade hit var närheten till förskolan, naturen och de aktiviteter som finns här. De hoppas att den otroligt uppskattade förskolan i Fåglum får vara kvar och tror att om den försvinner så kommer inte småbarnsfamiljer och unga par vilja bosätta sig här, eftersom Vårgårda då framstår som ett mer attraktivt alternativ.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Essunga kommun

Förskolan ligger inom område som anges som Befintlig markanvändning Skola. Planförslaget ger således förutsättningar för fortsatt förskoleverksamhet. Fortsatt förskoleverksamhet i Fåglum är en politisk fråga som ligger utanför planen.

Yttrande 10

Yttranden lämnar synpunkter och förslag under ett antal aspekter:

Lekåsas historiska och framtida roll för livsmedelsproduktion

- Lekåsa har alltid varit ett viktigt område för livsmedelsproduktion och hade historisk betydelse genom havreexport till England.
- Områdets goda geografiska förutsättningar gör det fortsatt lämpligt för både animalie- och vegetabilieproduktion.
- Med klimatförändringar och ökande osäkerhet (inklusive teknikutveckling som AI) bör kommunen agera försiktigt och långsiktigt.

Skydd av jordbruksmark och stöd till småskaligt jordbruk

- Jordbruksmarken måste värnas som en strategisk resurs.
- Kommunen bör aktivt stödja småskaligt jordbruk för närproduktion och beredskap samt biologisk mångfald

Markeffektiv och modern byggnation

- Om byggnation är nödvändig bör den vara markeffektiv, exempelvis genom byggande på höjden liknande Nederländerna, för att minimera markåtgång.

Försiktighet med expansion

- Kommunen bör undvika okritisk tillväxt och lära av historiska exempel som migrationssituationen 2015.

Kollektivtrafik och tillgänglighet

- Hållplatsen för busslinjen Örebro–Göteborg bör återupptas om den fortfarande finns.
- Bättre kollektivtrafik gör det enklare för personer från storstäder (t.ex. Stockholm) att besöka och köpa fastigheter i området.

Avståndstagande från mineralutvinning

- Kommunen bör inte tillåta uranutvinning eller annan mineralexploatering. Sådan utvinning riskerar att bli exploatering utan lokal nytta – jämförs med koloniala mönster och situationen i Norrland.

Levande landsbygd genom inflyttning och investeringar

Essunga kommun

- Genom att förbättra kollektivtrafiken kan kommunen locka kapitalstarka storstadsbor att köpa avstyckade gårdsfastigheter vilket skulle minska förfallna byggnader och bidra till att hålla landsbygden levande.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Frågan om jordbruksmark är viktig och kommunen har därför tagit fram en lokaliseringsutredning av jordbruksmark inom ramen för planen eftersom detta krävs enligt lag. I lokaliseringsutredningen konstateras att orterna till största del omges av jordbruksmark och att de få skogsområden som finns är viktiga att bevara för friluftslivet, den biologiska mångfalden och ur klimatanpassningsperspektiv. Bedömningen är därmed att skogsområdena ska prioriteras. Inträdet i jordbruksmarken ska däremot inte vara större än vad nödvändigt är för att uppfylla behovet av bostäder eller verksamheter och därför har planförslaget justerats och andelen jordbruksmark som föreslås tas i anspråk blivit mindre i granskningsförslaget.

Genom att stärka de tre orterna ges förutsättningar för förbättrad kollektivtrafik i framtiden.

Yttrande 11

Yttrande menar att planen säger sig ha en tydlig strävan efter hållbarhet, både socialt och miljömässigt, med fokus på att skapa en livskraftig och tillgänglig miljö. De delar uppfattningen men är också av uppfattningen att planens största negativa påverkan för Lekåsas del sker i form av förslaget ianspråktagande av jordbruksmark. Jordbruk är en grön näring och marken bör därför inte tas i anspråk för andra verksamheter med de konsekvenser dessa riskerar att medföra. Därför anser de att områdena V1, V2 och B13 beskrivna på kartan över Lekåsa, bör vara oförändrad och till för jordbruksverksamhet.

Kommentar:

Kommunen noterar synpunkterna.

Förslaget har justerats efter samrådet. I det nya förslaget har område V2 tagits bort och B13 har justerats.

Frågan om jordbruksmark är viktig och kommunen har därför tagit fram en lokaliseringsutredning av jordbruksmark inom ramen för planen eftersom detta krävs enligt lag. I lokaliseringsutredningen konstateras att orterna till största del omges av jordbruksmark och att de få skogsområden som finns är viktiga att bevara för friluftslivet, den biologiska mångfalden och ur klimatanpassningsperspektiv. Bedömningen är därmed att skogsområdena ska prioriteras. Inträdet i jordbruksmarken ska däremot inte vara större än vad nödvändigt är för att uppfylla behovet av bostäder eller verksamheter och därför har planförslaget justerats och andelen jordbruksmark som föreslås tas i anspråk blivit mindre i granskningsförslaget.